

**ЗА АВТОРА И НЕГОВИЯ
РОМАН „ВИКТОРИЯ“ НА
КНУТ ХАМСУН**

chitanka.info

С новия превод на „Виктория“ при българския читател се завръща най-големият романист на Норвегия — Нобеловият лауреат Кнут Хамсун (1859–1952). През първите десетилетия на века той е изключително популярен у нас. Почти цялото му прозаично и драматургично творчество е преведено, макар и главно чрез езици-посредници — немски и руски. „Виктория“ например излиза седем пъти, като само преводът на Иван Добрев претърпява шест издания. Най-значително е публикуването на произведенията му в 12 тома, осъществено през 1928 г. от книгоиздателство „Иван Г. Игнатов и Синове“. В предговора към том V, включващ и прочутата лирична творба в превод на Константин Константинов, Цветан Минков пише: „„Виктория“ е една от малкото вечни книги за любовта... Повестта на Хамсуна пленява, увлича, замайва. Тя свети със сиянието на безсмъртната красота.“

Какво е привличало така магнетично българския читател и защо четири десетилетия върху творчеството на големия романист тегнеше табу? Вероятно в основата и на въздействието, и на драматичната съдба на писателя стои един и същ мотив — колкото покоряващ като литература, толкова пагубен като гражданско поведение. Хамсун, чиято истинска фамилия е Педерсен, се ражда като син на шивач от стар селски род. Младостта му е белязана както от нищета и унижения, тъй и от съблазънта на странствуванията, на едно съществуване вън от дребнавата ограниченост и лицемерните конвенции на буржоазното битие. Двата продължителни престоя в Северна Америка (1882–1884 и 1886–1888) формират у него трайна омраза към „бездушната“, „технизирана“ англо-американска култура. Мечтаният литературен успех идва с романа „Глад“ (1890) — автобиографичен разказ за страданията му като начеващ литератор в Осло. Следват неоромантичните творби „Пан“ (1894) и „Виктория“ (1898), в които Хамсун разкрива неповторимото си умение да пресъздава дълбоките тайнства на психиката и природата не чрез суховати анализи, а чрез незабележимото им вплитане в изображението. Често срещан мотив в творбите му става обречената любов на героя към чужда, недостъпна жена. В творчеството би Хамсун изгражда истински апотеоз на свободната личност, движена от първични, природни импулси. Този типаж оживява главно в два образа: на странника, вечния аутсайдер, отхвърлил с духовен аристократизъм приспивния уют на

традиционното вегетиране, и на селянина, стъпил здраво на земята, цялостен и непоколебим в своите ценности — такъв, какъвто ни го представя романът „Благодатта на земята“ (1920), донесъл на автора Нобелова награда.

Но именно култът към свободната личност, към ницшеанския свръхчовек превръща Хамсун в духовен поддръжник на нацизма, за което след края на войната е осъден в Норвегия като „изменник на родината“. Вероятно по същата причина Хамсун изчезва за дълго и от лавиците на българските книжарници.

Днес, надживял сам не една идейна заблуда, нашият читател отново може да открие изключителния психолог и стилист Хамсун. Да го преосмисли във време, когато неизчерпаемата енергия на човешкия дух разбужда очакванията на целия свят. Когато у нас индивидът се отърсва от колективната опека, усеща тръпчивия вкус на свободата и съзира пред себе си безкрайните, неведоми пътища на личностната изява. Може би повече от всякога той е способен да разбере трагедията на един силен, богат дух, уязвен от нищожността на социалните условия и от невисокия ръст на заобикалящите го. Както и рисковете, които носи всеки опит идеалните представи за човека да се насаждат чрез насилие. И чрез това да се докосне до драмата на българския интелектуалец, която не свършва в първите десетилетия на века.

От издателството

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.